

pracownia badań
i innowacji
społecznych

PRACOWNIA BADAŃ I
INNOWACJI
SPOŁECZNYCH
STOCZNIA

OPIS CIEKAWEGO PRZYKŁADU PARTYCYPACJI

ABY TUMSKA BYŁA TUMSKĄ CZYLI
KONSULTACJE SPOŁECZNE PRZY
REWITALIZACJI ULICY TUMSKIEJ W
PŁOCKU

MIREK WAROWICKI

Opracowanie powstało w ramach programu Laboratorium Partycypacji Obywatelskiej realizowanego przy wsparciu Fundacji im. Stefana Batorego.

Metoda: badanie ankietowe, spotkania, warsztaty, dyskusje z udziałem mieszkańców, właścicieli nieruchomości, przedstawiciele władz miasta oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych

Przydatna do: dyskusji o przestrzeni, partycypacyjnego tworzenia planów/wizji

rganizator: Urząd Miasta Płock, Stowarzyszenie Tumska, Muzeum Mazowieckie w Płocku

Czas trwania: od 2005 r. do marca 2008 r.

Co się działo: Z inicjatywy samorządu w 2005 roku podjęto działania inwestycyjne na ulicy Tumskiej zmierzające do zmiany infrastruktury i małej architektury. Prace zakończono w 2006 roku, a w tym samym roku Płock przystąpił do unijnego projektu ADHOC. Jednym z wymogów projektu ADHOC było przeprowadzenie konsultacji społecznych, mających na celu zinventaryzowanie posiadanych zasobów architektonicznych oraz stworzenie społecznej wizji funkcjonowania ulicy Tumskiej w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Poza modernizacją dolnej części ulicy, w wyniku realizacji projektu, powstały opracowania na temat rewitalizacji obszaru ulicy Tumskiej, a także zawiązało się Stowarzyszenie Tumska, składające się głównie z mieszkańców i właścicieli nieruchomości przy ulicy Tumskiej. Członkowie stowarzyszenia chcą sami zagospodarować podwórka i ożywić ulicę poprzez realizację projektów współfinansowanych ze środków europejskich, planują także przejąć administrację ulicy Tumskiej. Przy współudziale Stowarzyszenia podjęto działania na rzecz przywrócenia mieszkańcom poczucia tożsamości, powstało kilka inicjatyw społeczno-kulturalnych (m.in. Jarmark Tumski), które wpisały się w trwały sposób w kalendarz imprez Płocka.

Kontakt:

HISTORIA POMYSŁU

Ulica Tumska jest deptakiem miejskim. Wytyczona przez Prusaków, ukształtowana w drugiej połowie XIX wieku, przez okres swojego istnienia zmieniała swój charakter. Początkowo była to ulica usługowo-handlowa z budynkami, które mieściły również ówczesną administrację. Wprawdzie nie jest najstarszą ulicą Płocka, ale pretenduje do tytułu salonu miasta – jest główną ulicą miejską, przekształconą w 1975 roku na deptak. Na ulicy Tumskiej znajdują się reprezentacyjne kamienice zapisane w rejestrze zabytków oraz w gminnej ewidencji obiektów zabytkowych. Szczególną uwagę zwraca dawny Hotel Angielski z piękną neogotycką bramą (Tumska 9). W ostatnim okresie pojawiło się też kilka nowoczesnych realizacji uznawanych za modele współczesnej architektury centrów miast – budynek firmy „Argentum” i gmach PZU Życie.

Do wybuchu wojny Tumska była najbogatszą częścią Płocka, w której mieszkali i mieli swoje domy najzamożniejsi płocczanie. Po wojnie wiele się zmieniło, wprawdzie kamienice na Tumskiej przypominały dawną okazałość, ale mieszkańcy nie stanowili jak przed wojną finansowej elity miasta, wielu z nich korzystało z pomocy społecznej. Przez wiele lat mówiono, że tą ulicą trzeba się zająć, zmienić m.in. nawierzchnię, bo była nieodpowiednia jak na deptak. Modernizację ulicy trzeba było

wykonać, ale był to temat trudny, chodziło nie tylko o nawierzchnię, nie tylko o uzbrojenie ulicy, ale także o mieszkańców i ich problemy. Mieszkańcy ul. Tumskiej nierzadko mieli problemy z zapłaceniem za mieszkania, znaczna część z nich zalegała z płatnościami. Wielu decydentów w mieście nie chciało tego tematu ruszać przez wiele lat. – *No i przyszedł czas*, jak mówi Iwona Wierzbicka,

Dyrektor Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta Płocka, w ekipie samorządu w tamtym czasie, – *kiedy podjęto inwestycje remontowe na Tumskiej, udało się przeprowadzić konkurs urbanistyczny na modernizację ulicy Tumskiej i rozpocząć prace*. Polegały one na przebudowie i modernizacji nawierzchni ulicy wraz z jej małą architekturą oraz na uporządkowaniu wszystkich mediów w celu prawidłowego funkcjonowania usytuowanych przy ulicy budynków. Popękane płyty stanowiące nawierzchnię zastąpiły nowe, środkowy pas deptaku ułożono z kostki brukowej, a brzegi z

płyt granitowych. W szary granit wtopiono beżowe kręgi. Wymieniono oświetlenie, dobrano stylizowane latarnie. Przy drzewach ustawiono granitowe siedziska w kształcie ściętych kostek. Wymieniono instalacje kanalizacyjne, wodne, gazowe i elektryczne, czyli praktycznie całą infrastrukturę. Na ulicy pojawiły się fontanny. Prace zakończono w 2006 roku, a ich łączny koszt wyniósł niemal 30 mln zł. – *Następnie Płock zaangażował się w realizację projektu ADHOC.*

ADHOC – Rozwój Historycznych Starówek w Środkowej i Wschodniej Europie dostosowany do społecznych i demograficznych zmian był projektem realizowanym w ramach programu INTERREG IIIB CADSES finansowanym ze środków Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF), (http://adhoc.plock.eu/index.php?id=ulica_tumska). Projekt koncentrował się na urbanistycznych i integracyjnych rozwiązaniach dla rozwoju cennych obszarów miejskich w zmieniających się strukturalnych, ekonomicznych i demograficznych warunkach, między innymi wobec braku funduszy publicznych, zjawiska starzenia się społeczeństwa, wzrostu zagrożenia fizycznego ludności. Tematycznie w Płocku projekt dotyczył zidentyfikowania i usunięcia barier architektonicznych w starej zabudowie i poszukiwania rozwiązań urbanistycznych w tym zakresie. Jego celem było stworzenie modelu i wdrożenie rozwiązań dla zrównoważonego rozwoju.

Realizacja Projektu ADHOC miała doprowadzić do:

1. poprawy jakości życia i pracy w historycznych, starych miastach,
2. zapobiegania negatywnym procesom rozwoju miast poprzez transfer transnarodowy *know-how* oraz wymianę doświadczeń w zakresie zrównoważonej odnowy historycznych, starych miast w państwach europejskich,
3. zwiększenia inwestycji w historycznych, starych miastach dzięki upowszechnieniu przykładów i propagowaniu modeli finansowania publiczno-prywatnego,
4. redukcji zjawiska wykluczenia ludzi niepełnosprawnych ruchowo poprzez rozwijanie i udostępnianie rozwiązań dla zwiększenia dostępności historycznych, starych miast,
5. zwiększenia świadomości dotyczącej problemów starych, historycznych miast w nauce, polityce i psychice społeczności lokalnej oraz dalsze dostosowanie narodowych i europejskich polityk związanych z funduszami poprzez dostarczenie informacji dotyczących wymogów i dostosowawczych rozwiązań.

Partnerami projektu byli:

POLSKA: Miasto Jelenia Góra - Lider Projektu (LP), Miasto Płock, Polsko-Niemieckie Stowarzyszenie Badawcze ADHOC EEIG/EWIV

NIEMCY: Miasto Bamberg, Miasto Bautzen, Miasto Ravensburg, Miasto Zittau, Niemieckie Stowarzyszenie ds. Rozwoju, Mieszkalnictwa, Urbanistyki i Planowania Przestrzennego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Saksonii

AUSTRIA: Miasto St. Pölten; SŁOWACJA: Miasto Trnava; SŁOWENIA: Miasto Ptuj; CHORWACJA: Miasto Varaždin

Łączny budżet projektu wynosił 1.494.643,00 euro. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego - 935.550,25 euro. Całkowita wartość projektu dla Miasta Płocka - 115.776,00 euro. Okres realizacji projektu: od 15 października 2004 roku - do 28 lutego 2008 roku. Miasto Płock w ramach projektu otrzymało dofinansowanie w kwocie 87.766,50 EURO z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIB CADSES.

– Projekt *ADHOC* był zbieżny z programem rewitalizacji Płocka – mówiła Iwona Wierzbicka. – *Zasadniczym celem programu rewitalizacji Płocka jest przywrócenie prestiżu ulicy Tumskiej, nadanie jej charakteru „salonu miejskiego” z różnorodnymi funkcjami handlowymi, usługowymi, a w szczególności gastronomicznymi, turystycznymi i kulturalnymi, oraz wyodrębnienie i wskazanie miejsc odpoczynku, spotkań i imprez kulturalnych.* Projekt *ADHOC* realizowany był w okresie: 1 kwietnia 2006 – 28 lutego 2008 roku. Równoległe podobny projekt był realizowany w Polsce w Jeleniej Górze. Realizatorzy projektów w Płocku i Jeleniej Górze byli w kontakcie wymieniając się doświadczeniami.

W Płocku założono osiągnięcie następujących celów:

1. Zdobycie wiedzy na temat dobrych praktyk z zakresu rewitalizacji zabytkowej zabudowy w miastach europejskich i ich adaptacja wdrożeniowa na gruncie płockim.
2. Pomoc przy aktywizowaniu lokalnej społeczności, szczególnie właścicieli kamienic przy ulicy Tumskiej w procesie rewitalizacji płockiej starówki.
3. Pozyskanie środków finansowych z funduszu ERDR na:
 - budowę i koordynację prac zespołu roboczego obejmującego przedstawicieli: administracji (samorząd, konserwator zabytków, Miejski Zarząd Dróg), podmiotów gospodarczych, uczelni (Politechnika Warszawska i ewentualnie inne uczelnie) oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym obsługę spotkań z właścicielami nieruchomości położonych przy ulicy Tumskiej,
 - stworzenie strony internetowej,
 - opublikowanie broszury, opracowanie „Programu ulicy Tumskiej”, obejmującego studium możliwości przekształceń (przebudowy, rozbudowy, zmiany zagospodarowania) nieruchomości położonych przy ulicy Tumskiej, zgodnie z wymogami konserwatora zabytków oraz opracowaną koncepcją architektoniczno - urbanistyczną i odpowiadającego potrzebom społeczno-gospodarczym.

Włączanie mieszkańców do procesu rewitalizacji polegało na przeprowadzeniu cyklu spotkań, warsztatów, dyskusji z udziałem mieszkańców, właścicieli nieruchomości, przedstawicieli władz miasta oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Przeprowadzono także badania ankietowe dotyczące potrzeb mieszkańców i właścicieli nieruchomości przy ul. Tumskiej. Dla potrzeb konsultacji społecznych przyjęto dwie zasady. Pierwsza z nich, to szeroki panel dyskusyjny, otwarcie na wszelkiego rodzaju idee, sugestie uczestników spotkań w ramach powszechnej, swobodnej dyskusji. Druga, to wypracowanie społecznego konsensusu niezbędnego do określenia celów oraz zadań programu rewitalizacji. Uczestnicy spotkań, dyskusji, warsztatów, wśród nich eksperci zewnętrzni, przedstawiciele Urzędu Miasta Płocka starali się prowadzić dyskusję tak, aby wypracowane w trakcie spotkań produkty (diagnoza stanu istniejącego, inwentaryzacja zasobów, sposób zagospodarowania, zadania strategiczne) były traktowane przez społeczność lokalną ulicy Tumskiej jako efekt wspólnych działań.

Partycypacja mieszkańców zaczęła się od ich udziału w serii spotkań organizowanych przez władze miasta. – *Na pierwszym spotkaniu, wspomina Iwona Wierzbicka, obecnie wiceprzewodnicząca Stowarzyszenia Tumska – usiedliśmy w sali ratusza razem z mieszkańcami i właścicielami nieruchomości, staraliśmy się podjąć dyskusję nad planami modernizacji ulicy Tumskiej. – Na początku była nieufność ze strony mieszkańców i właścicieli nieruchomości, „bo, w czym urzędnicy mieliby im pomóc?”* Na tym pierwszym spotkaniu, które odbyło się w lutym 2007 roku z udziałem Zastępcy Prezydenta Miasta Płocka ds. Rozwoju przedstawiono założenia projektu ADHOC, poinformowano uczestników spotkania o możliwościach udziału w projekcie i uzyskaniu finansowania różnego rodzaju dokumentacji projektowych. Zaprezentowano także prace związane z zagospodarowaniem terenu przy ulicy Tumskiej przygotowane przez studentów Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej.

łącznie odbyło się około 10 takich spotkań, część zorganizowano w ratuszu, część w Muzeum Mazowieckim w Płocku, znajdującym się przy ul. Tumskiej. Znaczna część spotkań w pierwszej fazie projektu polegała na przekazywaniu mieszkańcom i właścicielom nieruchomości informacji na temat planowanych i później realizowanych prac oraz omawianiu bieżących problemów. – *Na początku były to raczej wykłady niż dyskusje, mówi Iwona Wierzbicka. – Uczestnicy przysłuchiwali się, uczyli się, że ulicę Tumską można zmienić i trzeba to zrobić wspólnie, bo jest to ważne miejsce w strukturze miasta.*

Z czasem spotkania przybrały postać bardziej dyskusyjnych, konstruktywne uwagi były formułowane przez wszystkie strony, część kolejnych spotkań miało charakter warsztatowy. Najbardziej aktywni

byli właściciele nieruchomości. Zrozumieli, że od nich dużo zależy, że mogą zdobyć dodatkowe środki unijne, zdobyć dodatkową pomoc, ale to będzie możliwe, jeśli będą działali zjednoczeni reprezentując zinstytucjonalizowany podmiot. Podjęto rozmowy nad formą instytucjonalizacji społecznych inicjatyw. Przedstawiciele ratusza zaproponowali utworzenie stowarzyszenia, żeby społeczna aktywność przybrała postać bardziej zorganizowaną, co ułatwi mieszkańcom i właścicielom nieruchomości bycie partnerem w rozmowach z władzami miejskimi.

– To było już w ramach projektu – wspomina Iwona Wierzbicka – poza pracami, jakie prowadziliśmy, jako urzędnicy wewnątrz urzędu, poza spotkaniami z mieszkańcami i właścicielami nieruchomości do udziału w projekcie zaprosiliśmy także organizacje pozarządowe, które z racji swojego profilu działania mogły wnieść ze swojej strony istotny wkład dla rozwiązania problemów ulicy. – I tak się stało, został utworzony zespół roboczy złożony z mieszkańców, właścicieli nieruchomości i organizacji pozarządowych.

Na kolejne spotkanie w lutym 2007 roku zaproszono przedstawicieli organizacji pozarządowych. Omówiono możliwości współfinansowania projektów mających na celu ożywienie miasta z Fundacji „Fundusz Grantowy dla Płocka”. Na spotkaniu padły deklaracje współpracy ze strony: Stowarzyszenia Miast Siostrzanych, Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, Politechniki Warszawskiej, Polskiego Stowarzyszenia Filmu Naukowego, Związku Emerytów i Rencistów, Centrum Innowacji Społeczeństwa Informacyjnego. W marcu 2007 spotkanie ze społecznością ulicy Tumskiej miało charakter warsztatowy. Zaprezentowano na nim dobre praktyki miasta Łodzi przez Fundację Ulicy Piotrkowskiej, przedstawiono diagnozę stanu ulicy Tumskiej oraz omówiono wyniki ankiet zebranych od mieszkańców i właścicieli nieruchomości. W badaniach ankietowych wzięło udział blisko 300 osób, co było dobrym wynikiem, jeśli chodzi o frekwencję. Tylko mieszkańcy jednej z kamienic przy Tumskiej odmówili ankietowania. Na ulicy Tumskiej łącznie mieszka ok. 500 osób. Mieszkańcy uczestniczący w badaniu postulowali m.in.:

- więcej imprez kulturalnych na ulicy Tumskiej
- więcej ułatwień administracyjnych w otrzymywaniu dotacji zewnętrznych na modernizację i remont budynków
- sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania, który będzie podstawą do prowadzenia modernizacji i rozmieszczenia głównych obiektów służących użyteczności publicznej na ul. Tumskiej)
- ujednoczenie granic osiedla mieszkaniowego przy ulicy Tumskiej (ulica Tumska znajduje się przy dwóch osiedlach mieszkaniowych)
- rozszerzenie współpracy Stowarzyszenia Tumska z innymi stowarzyszeniami

- większe wsparcie instytucjonalne ze strony urzędu miasta przy realizacji programu rewitalizacji ul. Tumskiej
- realizacja polityki mieszkaniowej miasta w odniesieniu do osób zameldowanych przy ul. Tumskiej w trybie szczególnym¹
- zagospodarowanie podwórek przy ulicy Tumskiej
- utworzenie na ulicy Tumskiej zagłębia kulinarnego (restauracje z różnych regionów, tworzenie kuchni siostrzanych miast w zagospodarowanych podwórkach (Płock ma 10 siostrzanych miast).

Badania ankietowe były pierwszą próbą tak szerokiego dotarcia do mieszkańców ulicy. Wyniki badań ankietowych umożliwiły zapoznanie się z opiniami mieszkańców na temat szczegółowych kwestii dotyczących rewitalizowanego obszaru. Potwierdził się pogląd o nienajlepszej ocenie dzielnicy i małej atrakcyjności terenu. Ankietowani, pytani o zmianę miejsca zamieszkania, w większości wykluczali jednak taką możliwość i tylko nieliczna grupa osób zgodziłaby się mieszkać poza Płockiem lub w innej części miasta. Świadczy to o dużym przywiązaniu mieszkańców do miejsca zamieszkania.

Większość mieszkańców, udzielając odpowiedzi na pytanie o planowane naprawy i remonty, zadeklarowało przeprowadzenie części prac naprawczych i remontowych w ramach własnych środków finansowych. Jednak deklarację pełnego utrzymania lokali i budynków złożyła niewielka część ankietowanych. Wiązałoby się to, bowiem z koniecznym zaangażowaniem innych mieszkańców i gminy w ponoszeniu kosztów remontów i napraw. Ponad połowa badanych mieszkańców stwierdziła, że nie jest w stanie finansować remontów nawet w niewielkiej części. Większość pytanych nie była również zainteresowana zaciąganiem kredytów na cele remontowe ze względu na wysokość oprocentowania kredytów. Stosunkowo niewielka była znajomość wśród ankietowanych innych źródeł finansowych na remonty i modernizacje, stąd być może stosunkowo niewielka gotowość mieszkańców do korzystania z nich.

Kolejne spotkanie warsztatowe z mieszkańcami ulicy Tumskiej, które odbyło się w lipcu 2007 roku i miało na celu przedstawienie konkretnych problemów do rozwiązania na ulicy Tumskiej. Lista problemów była długa, problemy ujęto w kilkudziesięciu punktach. Lista miała stanowić materiał do wypracowania zadań strategicznych w przygotowywanym „Programie Rewitalizacji Ulicy Tumskiej”. Duży wpływ na formułowanie zadań strategicznych miały postulaty sformułowane w ankietach.

¹ Szczególny tryb najmu polegał na zameldowaniu osób na podstawie decyzji administracyjnej w prywatnych kamienicach bez zgody właścicieli tych kamienic.

Spotkania z grupami „pierzejowymi”². Od kwietnia 2007 roku odbywały się spotkania pracowników Urzędu Miasta Płocka z grupami „pierzejowymi”. Byli to przedstawiciele mieszkańców i właściciele 50 posesji na ulicy Tumskiej. Na spotkaniach omawiano sprawy indywidualne poszczególnych właścicieli nieruchomości ujęte w ciąg działań rewitalizacyjnych Płocka. Odbywały się też robocze spotkania w ramach powołanych zarządzeniem Prezydenta Miasta Płocka zespołów sektorowych. Uczestnikami zespołów sektorowych byli: zarządcy i administratorzy nieruchomości; instytucje i przedsiębiorstwa komunalne (Miejski Zarząd Dróg, „Muniserwis”); przedsiębiorstwa infrastrukturalne (energetyczne, gazownicze, transportowe, wodno-kanalizacyjne, telekomunikacyjne); instytucje publiczne zlokalizowane w obrębie ulicy; służby porządkowe (Straż Miejska, Policja, Straż Pożarna); przedsiębiorcy, których zakres działalności był bezpośrednio związany z obszarem ulicy Tumskiej; instytucje finansowe (w tym banki), lokalne organizacje pozarządowe, środowiska naukowe i wyższe uczelnie, politycy, instytucje pomocowe (w tym instytucje Unii Europejskiej), lobbyści (osoby fizyczne i prawne).

EFEKTY

– *Dzięki współpracy właściciele kamienic z urzędem miasta, kamienice się zmieniają na Tumskiej na lepsze – mówi Marek Stanowski, zegarmistrz ze sklepu i pracowni „Pod Zegarem”.*

– *Od dwóch lat tak jest, wcześniej tego nie było. – Drugi rok jest Jarmark Tumski, ożywia ulicę, jest więcej turystów, tłumy ludzi w czasie kilku dni. – Wprowadzono też monitoring ulicy, dzięki czemu jest bezpieczniej i dużo mniej porozbijanych szyb.*

– *Przybywa banków a ubywa ludzi – mówią przechodnie na Tumskiej. – No, tak – odpowiada Jarosław Kuczyński, wiceprezes stowarzyszenia Tumska, – ale banki są pewniejszym płatnikiem. – Brakuje wspólnego, ostatecznego planu zagospodarowania, żeby ulica Tumska nie nazywała się Bankowa a była ulicą Tumską. – Inne sklepy, np. obuwnicze, nie wytrzymują konkurencji z galeriami. Powstanie dwóch dużych galerii Mosty i Wisła jest zagrożeniem dla utrzymania charakteru ulicy Tumskiej.*

² Nazwa grup pochodzi o typu zabudowy. Zabudowa pierzejowa, to zabudowa wzdłuż ulic i ciągów pieszych.

Co można i należy zrobić, by powstrzymać komercjalizację ulicy? To jedno z istotnych pytań. Warto zwrócić uwagę, że przy okazji programu rewitalizacji ulicy Tumskiej uruchomiona została sfera społecznych działań znacznie wykraczających poza modernizację ulicy Tumskiej, która integruje ludzi, buduje tradycję powtarzanych imprez od kilku lat, tworzy poczucie tożsamości. Różnorodność tych działań, ich specyfika sprzyja włączaniu się coraz większej części społeczności Płocka w kolejne przedsięwzięcia. Dużo zdarzyło się w sferze społecznej na Tumskiej równoległe do prac nad modernizacją ulicy. Kluczowym momentem dla instytucjonalizacji działań było powstanie Stowarzyszenia Tumska w 2008 roku. Stowarzyszenie powstało z inicjatywy właścicieli nieruchomości zlokalizowanych przy ul. Tumskiej, mieszkańców oraz osób zainteresowanych tematyką rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich. – *Stowarzyszenie inicjuje działania na rzecz podniesienia walorów urbanistyczno–architektonicznych obszaru śródmieścia miasta* – jak mówi Jarosław Kuczyński, wiceprezes stowarzyszenia. – *Wspiera inicjatywy kulturalne i społeczne, bierze udział w procedurach planistycznych dotyczących obszaru śródmieścia Płocka, a w szczególności ul. Tumskiej. W planach mamy przejście przez stowarzyszenie administracji ulicy Tumskiej.*

Najważniejsze wydarzenia od powstania Stowarzyszenia Tumska:

„Tumska ulicą bez barier”

W listopadzie 2008 r. podjęto współpracę ze Stowarzyszeniem De Facto w Płocku, osób słabo widzących i niewidzących. Dzięki współpracy doprowadzono do zmiany sygnalizacji świetlnej, wprowadzono sygnalizację dźwiękową ułatwiającą poruszanie osób niewidomych.

Jarmark Tumski

Z inicjatywy Stowarzyszenia Tumska oraz Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Mazowieckiego, a także Muzeum Mazowieckiego w Płocku przy współpracy z Urzędem Miasta Płocka od dwóch lat w czerwcu jest organizowany Jarmark Tumski. Na blisko 200 straganach przez kilka dni wystawiane są produkty i prace nie tylko lokalnych wystawców i kolekcjonerów. Wystawiane są m.in. zabytkowe samochody, sztuka użytkowa z dawnych lat. W ramach Jarmarku Tumskiego zorganizowano również wystawę „Dwa wieki Tumskiej – Wczoraj. Dziś.

Jutro”. Przy okazji Jarmarku Tumskiego w 2010 roku powstała specjalna publikacja w cyklu „Pamięć musi trwać..” poświęcona historii ulicy Tumskiej, wydana przez Książnicę Płocką im. Władysława Broniewskiego i Studio Jeden s.c.

Festiwal smaku

Na pierwszym Jarmarku Tumskim w 2009 roku zapoczątkowano Festiwal smaku, będący pilotażowym testem dla umiejscowienia w przyszłości w podwórkach przy Tumskiej restauracji z kuchnią pochodzącą z dziesięciu miast siostrzanych Płocka. Festiwal smaku stanowił kulinarną atrakcję jarmarku. Będzie powtarzany na kolejnych jarmarkach, dopóki nie powstaną wspomniane restaurację.

„Z secesją pod rękę”

W 2009 roku na Jarmarku Tumskim w partnerstwie dwóch organizacji Czas Kobiety i Stowarzyszenie Tumskie zorganizowano happening „Z secesją pod rękę”, bazujący na największych w Polsce zbiorach secesji w Muzeum Mazowieckim.

Przez kilka dni można było podziwiać, jak całe rodziny z obu stowarzyszeń i osoby zaprzyjaźnione przechadzały się w wystylizowanych strojach secesyjnych, prezentując dystynkcję i styl życia z przełomu XIX i XX wieku. Happening spotkał się z bardzo dobrym przyjęciem przez mieszkańców Płocka, z pewnością będzie kontynuowany przy okazji innych ważnych imprez kulturalnych. Przy znacznym udziale Stowarzyszenia

Tumskie od momentu powstania stowarzyszenia, powstał wstępny program rewitalizacji ulicy Tumskiej w oparciu o prace projektantów, architektów i urbanistów oraz w oparciu o wyniki ankiety skierowanej do mieszkańców i do właścicieli nieruchomości. – *Powstało też studium wykonalności*, mówi Iwona Wierzbicka. – *To się tak*

naprawdę zakończyło tym, że powstały opracowania i powstało stowarzyszenie. Stowarzyszenie zamierza przejąć administrację ulicy Tumskiej. Jarmark Tumski wraz z kilkoma podprojektami kulturalnymi stał się już utrwaloną tradycją, o jego popularności świadczy także to, że organizacje kolejnych jarmarków chce przejąć urząd miasta.

WSPÓŁPRACA

Prace nad modernizacją ulicy Tumskiej i spotkania ze społecznością zostały zainicjowane przez Urząd Miasta w Płocku. W trakcie, w realizację tych działań włączyły jeszcze Fundacja Fundusz Grantowy dla Płocka, Stowarzyszenie Miast Siostrzanych, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Politechnika Warszawska, Polskie Stowarzyszenie Filmu Naukowego, Związek Emerytów i Rencistów, Centrum Innowacji Społeczeństwa Informacyjnego oraz Fundacja Ulicy Piotrkowskiej z Łodzi. Ważnymi partnerami o samego początku było Muzeum Mazowieckie w Płocku, Stowarzyszenie Przyjaciół Muzeum Mazowieckiego, Stowarzyszenie Czas Kobiety, Płockie Towarzystwo Fotograficzne a od 2008 roku przede wszystkim Stowarzyszenie Tumska.

FINANSOWANIE:

Fundusze Urzędu Miasta Płocka oraz Projektu UE ADHOC z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III B CADSES. Wsparcie organizacyjne zapewniło Muzeum Mazowieckiego w Płocku.

PODSUMOWANIE:

Działania podjęte w ramach modernizacji ulicy Tumskiej i udział mieszkańców należy traktować dwutorowo. Z jednej strony chodzi o prace nad zmianą infrastruktury, małej architektury, odtworzeniem przedwojennej świetności ulicy, będącej salonem miasta. Wykorzystano w tym zakresie postulaty mieszkańców, właścicieli nieruchomości i zamieszczono je w opracowaniach dotyczących rewitalizacji tego obszaru. Część z nich została uwzględniona na etapie prowadzenia modernizacji, jak zmiana sygnalizacji świetlnej, czy wprowadzenie monitoringu. Z drugiej strony, co jest ważne dla zmian społecznych i procesu partycypacji – zostały podjęte równoległe inicjatywy, działania społeczno-kulturalne, integrujące społeczność, budujące poczucie tożsamości, które wykraczały poza prace modernizacyjne ulicy. Rozwijały się one dalej swoim rytmem, stanowiły treść rewitalizacji społecznej i kulturalnej ulicy Tumskiej. Jarmark Tumski z Festiwalem Smaku, Paradą Starych Aut, wystawą „Dwa wieki Tumskiej – Wczoraj. Dziś. Jutro”, happeningiem „Z secesją pod rękę” są dowodem rozwoju zorganizowanych działań oddolnych społeczności Płocka sprzyjających dalszej rewitalizacji nie tylko ulicy Tumskiej w Płocku. Kluczowe znaczenie dla powodzenia całego procesu miała seria spotkań przedstawicieli Urzędu Miasta ze społecznością ulicy, powstanie Stowarzyszenia Tumska i doprowadzenie do współpracy wielu instytucji i organizacji. Włączenie mieszkańców w proces planowania a później konsultowania prac nad modernizacją Tumskiej w

perspektywie nie tylko technicznej, ale również społecznej i ekonomicznej było naturalną konsekwencją dobrej woli i dążenia do współpracy przedstawicieli ratusza w Płocku. Solidne ramy współpracy – wbudowane od samego początku w międzysektorowy model, bo mieszkańcy i przedstawiciele władz miasta przy wsparciu wielu innych instytucji i organizacji pozarządowych w dialogu podejmowali istotne problemy związane z rewitalizacją ulicy Tumskiej – zagwarantowały sukces.